

Tilburg University

Bedreigingen en kansen 2012

van Dijk, J.J.M.

Published in:
Secondant

Publication date:
2012

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
van Dijk, J. J. M. (2012). Bedreigingen en kansen 2012. *Secondant*, 26(1), 52-52.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Column

BEDREIGINGEN EN KANSSEN IN 2012

De pas aangetreden hoofdcommissaris van Amsterdam-Amstelland, Pieter-Jan Aalbersberg, heeft zijn nieuwjaars-speech gehouden. Hij ziet een dreiging en hij ziet een kans. Laten we met de dreiging beginnen: "Wanneer de economische crisis doorzet, leidt dit tot een groei van de vermogenscriminaliteit; delicten zoals autodiefstal en inbraak laten in tijden van economische krimp doorgaans een sterke groei zien." Dit zou blijken uit een scenariostudie van de Politieacademie. Veel criminologen zullen instemmend knikken. Maar is het ook waar?

Laten we bij de beantwoording van deze vraag nu eens op ons eigen collectieve geheugen afgaan, in plaats van op de criminologische literatuur. Gedurende de eerste tien jaar na de oorlog was het in Nederland crisis: armoede, werkloosheid en dat zonder noemenswaardige vangnetten. Een ideale voedingsbodem



Jan van Dijk is hoogleraar Victimologie en Menselijke Veiligheid aan de Universiteit van Tilburg.

voor een wildgroei van vermogenscriminaliteit. Opa, vertel eens, was het toen inderdaad zo erg? Nee, eigenlijk helemaal niet hoor. Het aantal door de politie geregistreerde vermogensdelicten was juist lager dan ooit en vertoonde bovendien een dalende trend.

Vanaf 1955 begon de Europese economie aan een zegetocht die bijna dertig jaar zou duren. De inkomens en het onderwispel gingen jaarlijks omhoog en de werkloosheid daalde tot bijna nul. Voor wie niet mee kon komen, kwamen er allerlei verzorgingsarrangementen. Wat zal de vermogenscriminaliteit toen dus zijn gaan dalen! Zoals veel lezers zich nog wel zullen herinneren: geen sprake van. De geregistreerde vermogenscriminaliteit is tussen 1955 en 1985 als een raket omhoog geschoten en qua omvang zo ongeveer vertienvoudigd. Maar toen kwam de oliecrisis in 1982. Heeft die tot een tijdelijke explosie van vermogenscriminaliteit geleid? Nee, geenszins, de naoorlogse criminaliteits-epidemie begon rond 1985 juist wat af te vlakken.

En dan ten slotte, laatste kans voor de criminologie, de crisis van 2009. Is de criminaliteit in de Verenigde Staten en Nederland toen gaan stijgen? Geen sprake van. In beide landen is de criminaliteit in 2010 en 2011 verder gedaald. De criminaliteit heeft zich de afgelopen zestig jaar niets aangetrokken van de criminologie. Criminaliteit is in het Westen geen crisisverschijnsel maar een welvaarts kwaal. Goed, zult u denken, dat moge zo zijn, maar hoe valt dan te verklaren dat de criminaliteit vanaf 1995 is gedaald? In die jaren groeide de economie toch rustig door? Is die daling dan

soms te danken aan de steeds maar toenemende ophelderingspercentages van de Nederlandse politie? Nee, want die percentages zijn vanaf 1970 alleen maar lager geworden. Doorslaggevend is geweest dat vanaf 1985 – het jaar van de Commissie Roethof! – de beveiliging van eigendommen van particulieren en bedrijven eindelijk serieus ter hand is genomen. Auto's en fietsen werden beter beveiligd. Woonhuizen uitgerust met genormeerde beveiliging. Ook het toezicht bij bedrijfsterreinen, trams, stationshallen, winkelcentra en voetbalstadions werd verbeterd. Het plegen van misdrijven werd door de potentiële slachtoffers minder aantrekkelijk gemaakt. Zo rond 1995 heeft deze tegenbeweging ertoe geleid dat de gelegenheden criminaliteit sterk is gaan dalen.

Dit brengt mij tot de kansen die het nieuwe jaar volgens de hoofdcommissaris biedt. We moeten de burgers volgens hem meer betrekken bij het oplossen van misdrijven en het veiliger maken van de straat (bijvoorbeeld via Burgernet en de opsporingswebsite Depolitiezoekt.nl). Inderdaad, crisis of niet, om de criminaliteit blijvend te laten dalen moet de politie samenwerken met burgers en bedrijfsleven. Niet door op te roepen tot eigenrichting. Maar door de bevolking kaders te bieden waarbinnen zij hun terechte veiligheidswens in constructieve daden kunnen omzetten. Het aanboren en exploiteren van publiek-private synergie, dat zou de eerste prioriteit van de Nationale Politie moeten zijn. Een profileringspunt voor het vernieuwde CDA misschien? <<

Buitenlandse berichten

MENSENHANDEL IN NEVELEN GEHULD

Volgens het wetsvoorstel 'Regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche' bezoeken prostituanten alleen nog prostituees die zich hebben ingeschreven in een landelijk register. Anders hangt hen een straf boven het hoofd. De nieuwe wet moet misstanden in de prostitutiebranche tegengaan, zoals mensenhandel en uitbuiting. In **Frankrijk** leven vergelijkbare zorgen. Zo heeft het Franse parlement onlangs een wetsvoorstel gesteund om klanten van de betaalde liefde met een boete en gevangenisstraf te bestraffen.

De **Scandinavische landen** hebben criminalisering van de prostitutie al langer ingesteld. Ook daar geldt die louter voor de klanten en blijft het aanbieden van betaalde seksuele diensten (onder voorwaarden) wettelijk mogelijk. Maatschappelijk werkers bestreden er vroeger misstanden in de prostitutie-sector. Maar tegenwoordig staat de

aanpak van prostitutie in het teken van regulering en juridisering, constateert de Scandinavian Research Council for Criminology (*Research Seminar report 53*, 2011). Deze verharding houdt verband met verplichtingen die voortvloeien uit het **internationaal recht**. Zo moeten veel landen uit hoofde van een protocol van de Verenigde Naties (UN Trafficking Protocol) acties tegen mensenhandel treffen.

Mensenhandel voor de seksindustrie wordt vaak in verband gebracht met de georganiseerde misdaad. Maar die betrokkenheid laat zich vooralsnog moeilijk vaststellen. Dat ondervond het Finse preventie-instituut HEUNI, dat corruptie en 'georganiseerde immigratiecriminaliteit' onderzocht in **Estland, Finland en Groot-Brittannië** (*Organised crime, corruption and the movement of people across borders in the new enlarged EU*, 2011). Volgens handhavingsinstanties, zoals de douane,

vloeien illegale grensoverschrijdingen zelden voort uit goed georkestreerde criminele acties. Veel illegale grensoverschrijdingen gebeuren ad hoc – door migranten zelf die in zee gaan met los-vaste criminele verbanden. De instanties speculeerden wel over georganiseerde immigratiecriminaliteit, maar konden hun verdenkingen niet staven met feiten. Het zicht op mensenhandel blijft dan ook diffuus. Kristalhelder werd wel de vraag of handhavingsinstanties in die landen zich laten paaien door de georganiseerde misdaad. Dat is niet het geval, onder handhavers leeft er zelfs een uitgesproken anticorruptiecultuur. Dat is een positieve bevinding, omdat corruptie een effectieve aanpak van mensenhandel bemoeilijkt.

Maar wat een effectieve aanpak van mensenhandel dan precies omvat, blijft onduidelijk. Om bij te dragen aan een evidence-based-aanpak van mensenhandel voor seksuele uitbuiting, hebben onderzoekers van de in **Noorwegen** gevestigde Campbell Collaboration, bestaande aanpakken onder de loep genomen (*Cross-border Trafficking in Human Beings*, 2011). Maar omdat de huidige evaluaties kwalitatief niet voldoen, kunnen de onderzoekers de bestaande interventies onderschrijven noch afkeuren. We tasten dus compleet in het duister over de effectiviteit van de aanpak van mensenhandel voor seksuele uitbuiting. Voortaan moeten onderzoekers, subsidieverstrekken en beleidsmakers daarom eensgezind om hoogwaardig evaluatieonderzoek vragen, stelt de Campbell Collaboration. Zo is het maar net. <<

Alfred Hakkert



Illustratie: Hans Sprangers